

АЁЛЛАРДА ТУХУМДОН САРАТОНИНГ ЖАРАЁНЛАРИ

<https://doi.org/10.5281/zenodo.10075674>

Мамаджанова Наргиза Азамовна

врач онкологинеколог

*Республика ихтисослаширилган онкология ва радиология
илемий – амалий тиббиёт маркази Фарғона вилоят филиали*

Қорабоев Исройлжон Замонбоевич

онкохирург

*Республика ихтисослаширилган онкология ва радиология
илемий – амалий тиббиёт маркази Фарғона вилоят филиали*

Аннотация

*ушибу мақолада аёлларда учрайдиган тухумдан саратонининг келиб чиқиши
сабаблари, жараёнлари, таснифи, диагностикаси ва бошқалар түғрисида ёзилган.*

Калит сўзлар

*менопауза, гормон, терапия, овуляция, поликистик тухумдан, синдром, чекиши,
ортинчча тана вазни.*

Аннотация

*ушибу мақолада аёлларда учрайдиган тухумдан саратонининг келиб чиқиши
сабаблари, жараёнлари, таснифи, диагностикаси ва бошқалар түғрисида ёзилган.*

Калит сўзлар

*менопауза, гормон, терапия, овуляция, поликистик тухумдан, синдром, чекиши,
ортинчча тана вазни.*

Abstract

*this article describes the causes, processes, classification, diagnosis, etc. of ovarian
cancer in women.*

Key words

*menopause, hormone, therapy, ovulation, polycystic ovary, syndrome, smoking,
overweight.*

Онсологик ҳафли ўスマлар (саратон) муаммоси, унинг тарихи, келиб чиқиши жараёни, нормал ҳужайранинг ўсма ҳужайрадаги механизмларини аниклаш, даволаш каби барча тармоқларни ўрганувчи фандир. Малумки, бутун жонзот (усимликлар, ҳайвонлар, одамзод) тарихимиз тарафидан ҳафли ўスマлар билан курашиб келган. Қуйида тухумдан саратонига тўхталамиз.

Тухумдан саратони (ОК) тухумдан эпителиясидан келиб чиқадиган ҳафли ўсма бўлиб, у асосий фокус тухумдан тўқималарида жойлашган бўлса, табиатан бирламчи ёки иккиламчи (метастатик) бўлиши мумкин.

Тухумдан саратонининг сабаблари

Тухумдан саратони билан оғриган беморларнинг 10 фоизида касалликнинг ривожланиши маълум ирсий синдромларнинг мавжудлиги

билин боғлиқ. Энг тез-тез учрайдиган күкрак ва тухумдан саратонининг ирсий синдроми БРСА (ўсимта бостирувчи ген) генлари мутациялари билан боғлиқ.

Шифокорлар ва олимлар ушбу патологиянинг ривожланиши учун хавф омилларини номлашади:

- ёши (касаллик камдан-кам ҳолларда 40 ёшдан олдин содир бўлади ва барча ҳолатларнинг ярми 63 ёшдан ошган аёлларда ташхисланади);
- ҳомиладорликнинг йўқлиги;
- менопаузадаги гормон терапияси;
- 35 ёшдан кейин туғилиш;
- овуляцияни узоқ муддатли рағбатлантириш;
- поликистик тухумдан синдроми;
- узоқ вақт чекиш тарихи;
- ортиқча тана вазни.

Касалликнинг таснифи

Тухумдан саратони босқичини аниқлаш Халқаро акушерлик ва гинекологлар федерацияси (ФИГО) таснифи ва ТНМ таснифи асосида учта омилга асосланган ҳолда амалга оширилади: бирламчи ўсманинг ўлчами (T - ўсимта), ўсманинг иштироки. минтақавий лимфа тугунлари (N - тугунлар) ва узоқ метастазларнинг мавжудлиги (M - метастаз).

Тухумдан саратони белгилари

Дастлабки босқичларда касаллик асемптоматик ёки кичик ноқулайлик белгилари билан кечиши мумкин. Жараён тарқалгач ва кейинги босқичларда касаллик ўзига хос бўлмаган аломатлар билан намоён бўла бошлайди, масалан:

- қорин бўшлигининг катталалишиши ва шишиши;
- тез тўйинганлик, кўнгил айниши, иштаҳани йўқотиши;
- қорин оғриғи (айниқса пастки);
- тез-тез сийиши;
- қийин ичак ҳаракати ёки диарея;
- умумий заифлик;
- Озиш;
- нафас қисилиши.

Тухумдан саратони диагностикаси

Беморларда тухумдан саратони ривожланишининг хавф омилларини аниқлаш учун шикоятлар ва анамнезни тўлиқ тўглаш керак. Оила тарихи ҳам муҳимдир, чунки ирсий касаллик бўлиши мумкин.

Жисмоний текширув

Жисмоний текширув ректовагинал текширувни, қорин бўшлиғи аъзоларини ва периферик лимфа тугунларининг барча гурухларини палпация қилишни, ўпканинг аускултациясини (tinglash) ва перкуссияни (тақиллашни), сут безларини пайпаслашни ўз ичига олиши керак. Тўғри ичак

ва ректовагинал текширувлар ўсимтанинг жойлашишини фарқлаш, яъни тухумдонларда эканлигини ва тўғри ичакнинг жараёнда иштирок этишини аниқлаш имконини беради.

ФОЙДАЛАНИЛГАН АДАБИЁТЛАР РЎЙХАТИ

1. Абу Али ибн Сино. «Тиб крнуулари», Тошкент, «Фан», 1954.
2. Агеенко А. И. «Онкогены и канцерогенез», М., 1986.
3. БыкорезА. И. и др. «Экология и рак», Киев, 1985.
4. <https://www.invitro.ru/moscow/library/bolezni/34077/>